

Radnóti Sok(k)

2018.tavaszi

„A SPORT TARTÁST ADOTT AZ ÉLETEMNEK”

Interjú Wirth István
testnevelő tanárral
4. –5. oldal

EGY CSEREDIÁK

PARAGUAYBÓL

a Radnótiban

9. oldal

HAZUDTÁL MÁR MA?

Mi a véleményed a
hazugságról?

1.1 oldal

100 ÉVES A NŐI VÁLASZTÓJOG EURÓPÁBAN

17. oldal

ÚT A CSÚCSRA

Riport az
ENSZ ifjúsági
küldöttével,
Szuda Ágival

7. oldal

MAGAD MIATT ÉS MÁSOKÉRT

A 9. D
kávés-akciója a
szegedi buszokon

10. oldal

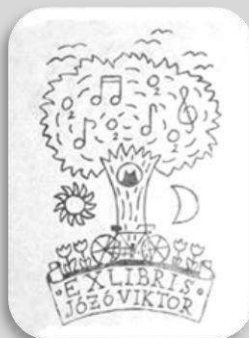

2

EGY NYOMTATOTT KIÁLLÍTÁS KÉPEI

Válogatás a 10. évfolyam ex-libris alkotásaiból

Mi az ex libris? Olyan sokszorosított grafikai vagy nyomdai eljárással készült, kisméretű grafikai alkotás (művészi rajz), amely a könyv táblájának belső oldalára ragasztva a könyv tulajdonosát jelöli. Az ex libris tartalmazza tulajdonosa nevét, címerét vagy jelképét, olyan szimbolikus ábrázolásokat melyek személyére, kedvteléseire utalnak, vagy kedvelt íróját, zeneszerzőjét, művészt, tudóst ábrázolják.

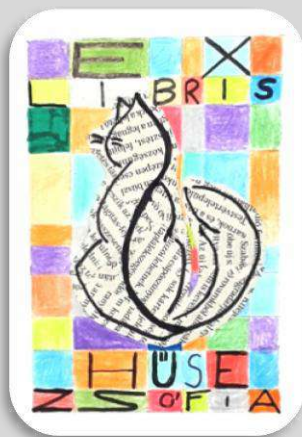
Józó Viktor (10.A) garfikája, valamint a tervei alapján készített pecsét

Virágh Vivien: 10. D

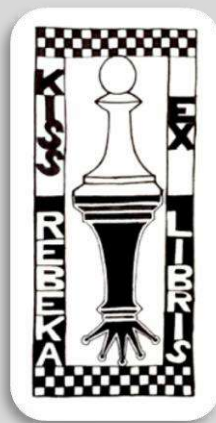
Majdajk Melinda 10.A

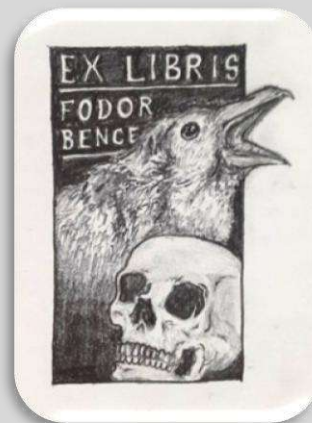
Hüse Zsófia: 10.B

Viski Anna 10.A

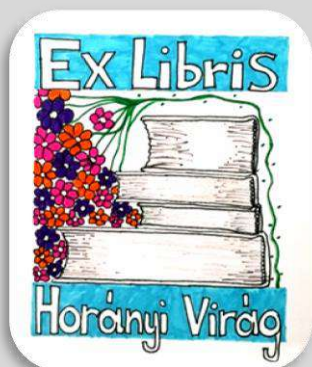
Kiss Rebeka 10.A

Fodor Bence: 10.M

Vass Benedek 10.A

Horányi virág 10.C

Tóth Viola 10.C

Kedves Olvasó!

Az idei év utolsó számát tartod a kezvedben. Ezzel búcsúzom tőletek, hiszen idén elballagok, így az én szerkesztői munkám is véget ér. Négy éve csatlakoztam az iskolaújsághoz. Eleinte nagyon sokat segített, hogy ezáltal sok új emberrel megismerkedtem, és az iskola életébe is mélyebb belátást nyerhettem. Egy kisebb közösség része lettem. Magával ragadott a csoport hangulata, hiszen mind ugyanazért a célért dolgoztunk. Létrehozni valamit közösen, ami tükrözi a radnótisok szellemiségét, amire büszkék lehetünk, egyúttal azt is kifejezve, milyen sokoldalú személyiségek vagyunk.

Soha nem felejttem el, milyen izgalmat keltett mindig egy új lapszám megjelenése. Az elmúlt négy év alatt az újság mind külsejében, mind tematikájában nagyon sokat változott, fejlődött. A szerkesztőség összetétele is átalakult. A régi tagok közül sokan elballagtak, de minden évben csatlakoztak új tagok is, akik lelkesen járultak hozzá az újsághoz írásaikkal, rajzaikkal, tapasztalataikkal. Főszerkesztőként én is az újság fejlődésén dolgoztam, és azon, hogy az új szám negyedévente megjelenhessen. Véleményem szerint a legfontosabb dolog a lelkesedés, a tenni akarás, és az, hogy szeresd amit csinálsz. Rengeteg tehetséges diák jár a Radnótiba, ezért nyugodt szívvel bízom az újságot a következő főszerkesztőre. Köszönetet szeretnék mondani továbbá azoknak a tanároknak, akik a négy év során tanácsokkal láttak el minket, és segítették a szerkesztőség munkáját.

Üdvözlettel, Gyömbér Hanna 12. C – főszerkesztő

TARTALOM:

2. oldal	Egy nyomtatott kiállítás képei
3. oldal	Szerkesztői köszöntő és Tartalom
4.-5. oldal	Interjú Wirth István tanár úrral
6. oldal	Tanárok köpenyben: Mester-M díj
7. oldal	Egykor radnótisok voltak – Út a csúcsra
8. oldal	Élet a tanórákon túl: Kihívást és örömet jelentő hobbik
9. oldal	Egy cserediák Dél-Amerikából a Radnótiban
10. oldal	Kávé-projekt a 9. D-ben
11. oldal	A hazugságról
12. oldal	M.C. Escher és a síklefedés
13. oldal	Fizikusok oldala
14. oldal	Vissza a természetbe: Az év természeti értékei II.
15. oldal	Gazdasági kérdések: Alapjövedelem
16. oldal	Vote for women: 100 éves a női választójog Európában
17. oldal	„Vers-sírás”
18. oldal	Ti írtátok: novellaelemzés
19. oldal	Költészet a végzősök tollából
20. oldal	Idegennyelvi oldal: Szeged egy lektor szemével
21. oldal	Kikkel beszélgetnek angol nyelvi órákon a 9. D osztály diákjai?
22. oldal	Iskolai EZ + AZ
23. oldal	Szabadidő
24. oldal	Rejtvények

IMPRESSZUM:**Főszerkesztő:**

Gyömbér Hanna 12.C

Címlapfotó és design:

Sipka Bertalan 11.A,

Szerkesztést segítő tanárok:

Csosz Róbert
(történelem),

Fabulya Andrea
(költészet, novella)

Fiedler Judit
(szerkesztőségi tagok
koordinálása,
tartalomfejlesztés)

Huber Máté
(idegennyelvi oldal,
projekt, angol),

Plugor Magor (nyomda),

Riener Ferenc (rejtvény),

Vajdáné Sásdi Mercédes
(korrektúra),

Kiadja: Radnóti DÖK

Felelős kiadó: Gál Béla
intézményvezető

Megjelenik: évszakonként

Példányszám: 225db

Szegedi Radnóti Miklós

Kísérleti Gimnázium

www.rmg.hu

4

„A sport tartást adott az életemnek I.”

A tanári példamutatás ereje: Interjú Wirth István testnevelő tanárral

Az interjút készítette: Lakatos Attila 11.D

Wirth István tanár urat - iskolánk egykori ikonikus testnevelő tanárát - kértem meg egy röpké múltidézésre, arra, hogy meséljen nekünk a tanulmányairól, a kosárlabdáról, tanári pályafutásának elmúlt 40 évéről.

Milyen volt a testnevelés oktatás, milyen volt az órák hangulata akkor, amikor még Ön is gimnazistaként járt a Radnótiba?

Akkoriban még csak egyetlenegy kisebb tornaterem volt a Radnótiban annak az épületnek a helyén, ahol most a menza és a könyvtár van. Testnevelés tagozatos osztályba jártam, így nekünk hetente négy testnevelésóránk volt, míg más osztályoknak hetente csak kettő. Az órák felépítésének alapkonceptiója szinte ugyanaz volt, mint manapság: bemelegítés után télen és ősszel inkább a fizikai erőfejlesztés dominált, tavasszal több volt a szabadtéri futás. Télen röplabdáztunk, kosárlabdáztunk, de néha előkerült a kézilabda is. A mi fő elfoglaltságunk azonban a szertorna volt. Bár én már vegyes osztályba jártam, mégis külön volt a lányoknak, és külön a fiúknak a tesióra.

Mi az a sportág, ami legközelebb áll a szívéhez, és miért az a kedvenc sportja?

Talán nem árulok el nagy titkot azzal, hogy a kosárlabdát szeretem a legjobban, hiszen több mint 40 éven át oktattam a sportág alapjait a Radnótiban. Az indíttatás egyértelműen családi, hiszen édesanyám első osztályú játékos, illetve magyar válogatott volt. Mivel a nagybátyám volt a technikai vezető, a nagyszüleim pedig a szertárosok, így már egészen kisgyerekként beleszóppentem ebbe a miliőbe. De mivel annakidején még az volt a szokás, hogy a fiatalok szinte minden labdajátékban kipróbálják magukat, voltam én focikapus a Postás úttörő csapatában, és délutánonként kézilabdáztam az iskolában is. De mindemellett nyáron

úsztam, atletizáltam, télen szertornáztam. Utóbbi sportágban általános iskolában megyei bajnok voltam, összetettben és talajon. Ám természetesen mindig a kosárlabda állt az első helyen.

Sokan talán nem tudják Önről, hogy a testnevelésen kívül van másik szakiránya is...

Igen, a földrajz.

...és mi ragadta meg leginkább a Tanár urat a földrajz tudományban?

Kérlek szépen, mind a testnevelésben, mind a földrajzban a tanári példamutatás jelentette a legtöbbet a számomra. Kertész Feri bácsi volt a testnevelő tanárom – akinek a tornaterem bejáratánál láthatjátok az emléklapokét – és Börcsök Vince tanár úr tartotta a földrajzórákat. De emellett nagyon szeretem a természetet. Családommal többször is végigcsináltuk a legendás Kék-túrát a Nagy-Milictől Írottligig, és édesapámmal rengeteg időt töltöttünk a Tisza-parton, ahol többek között horgásztunk. A tanári példamutatás mellett talán ezeknek a dolgoknak köszönhetően kötöttem ki a földrajznál.

A főiskola elvégzése után miért jött vissza a Radnótiba dolgozni?

Volt egy kis vargabetű, mielőtt elkezdtem volna tanítani a Radnótiban, hiszen talán akkoriban sem volt könnyebb állást találni mint manapság. Először a Mérey utcai Általános Iskola igazgatója hívott testnevelő tanárnak az iskolájába, én kapva kaptam a lehetőségen, hiszen így továbbra is Szegeden maradhattam. Ez augusztus elején lehetett. Viszont ezután megkeresett a Radnóti akkori igazgatója is, aki ugyancsak testnevelői állást ajánlott, amit természetesen azonnal elfogadtam. Dr. Bánfalvi József igazgató úr mindig figyelemmel kísérte azokat a radnóti öregdiákokat, akik a tanári/pedagógusi pályát választották az érettségi után. Ha a tanári karban üresedés volt, és a kizemelt is rendelkezett a szükséges kvalitásokkal, mindig nagy szeretettel hívta vissza őket tanítani a gimnáziumba. A tanári karban ma is 15-20 olyan pedagógus van, aki a Radnótiban érettségizett.

Tanár Úr, Ön élsportolóként mennyire figyelt oda a táplálkozására?

Gyakorlatilag abban az időben – én 1969-ben érettségiztem – szó sem volt ilyenről. Ettük a zsíros kenyeret, paprikás krumplit, marhapörköltet, már akinek jutott (nevet). Komolyra fordítva a szót, az, ahogy most már a táplálkozás meghatározza a legfiatalabb sportoló életét is, nálunk még nem érvényesült annyira. Akkoriban még az orvosi-biológiai felkészítés, az étkezési kultúra is gyerekcipőben járt. Nem volt olyan háttér mögöttünk, mint a mai sportolók mögött.

„A sport tartást adott az életemnek II.”

A tanári példamutatás ereje: Interjú Wirth István testnevelő tanárral

5

Az interjút készítette: Lakatos Attila 11.D

Mi a legutolsó, legszebb emléke az iskolával kapcsolatban?

(kicsit gondolkodik) Két dolgot említenék: Bár már nyugdíjasként, de amikor még Pápai tanár úr előtt én csináltam a kosárlabdát, volt egy nagyszerű csapatom, akikkel előző évben 16.-ok lettünk az országos döntőn. Ezt követően – néhány új játékoskal kiegészülve – az egész nyarat végigdolgoztuk a fiúkkal, melynek eredményeként a következő évben a 4. helyen végeztünk. Ez fantasztikus élmény volt, edzői pályafutásom egyik csúcsa. A másik „fájdalmas” de egyben végtelenül megható emlék az utolsó tanítási napom volt 2013. június 14-én, amikor a tornateremben búcsúztam az osztályaimtól kölcsönös bőgések közepette. Felemelő pillanat volt, de egyben hihetetlenül megrendítő is, hiszen ekkor tudatosult bennem, hogy pont került egy negyvenéves tanári pályafutás végére.

Mi volt a sportban szerzett olyan tapasztalata, amit a későbbiekben az életében is kamatoztatni tudott?

Amit nálam már bölcsebb, idősebb emberek is megállapítottak, hogy a sport olyan élményeket adhat, amit az életben talán semmi más dolog sem, és ebben a siker, öröm mellett természetesen ott van a kudarc élménye is. Nagyon fontos, hogy a sport tartást adott az életemnek, megtanított küzdeni, megtanított arra, hogy ne adjam fel. Rendszerre nevelt, hiszen ha délután és este is edzésem volt, tudtam, hogy nem húzhatom az időt, végezni kell addig a tanulivalóval. Ezek a dolgok belém íródtak, és a mai napig jó hatással vannak rám, meghatározzák az életemet.

Mesélne egy kicsit nekünk a profi pályafutásáról?

Olyan értelemben nem voltam „profi”, hogy egy fillért nem kaptam a kosárlabdázásért, a mi időnkben ez nem volt divat. Volt egy hatéves időszak, amikor először a SZEAC, majd annak jogutódjában, a SZEOL csapatában játszottam az NB I-ben. Teljesen kitöltötte akkoriban az életemet: délelőtt iskolába, délután edzésekre jártam. Mostani fejemmel visszagondolva, talán túl korán hagytam abba a játékos-pályafutásom, de 24 évesen válaszüöt elé kerültem, és én az iskolai edzőséget választottam. Kicsit korai volt a visszavonulásom, de összességében nem bántam meg, hiszen edzőként rengeteg élményben, örömben volt részem a sráccokkal.

Mikor, és hogyan kezdődött a német cserekapcsolat? Talán sokan nem tudják az iskolában, hogy a Tanár úr ebben is meghatározó szerepet játszott.

1980-ban Ambrus Lakatos Katalin – aki könyvtáros volt akkor a Radnótiban – szólt nekem, hogy a Németországban élő, testnevelőként és kosárlabdaedzőként dolgozó unokabátyja hallott a Radnóti kosárlabda csapatáról, és mivel a berndorfiai cserekapcsolat keretében rendszeresen jártak Kecskemétre, ha már ott vannak, akkor eljönnének Szegedre is játszani. Így is történt: 1980. szeptember 29-én a Ságvári gimnázium zsúfolásig telt tornatermében 98-20-ra megvertük a németeket. Nem voltak ők ennyire gyengék, egyszerűen akkor a Radnótinak nagyon jó, országos bajnokcsapata volt. Így indult a történet, 2001-ig csak és kizárólag a kosárlabda határozta meg a cserekapcsolatot, felváltva utaztunk ki hozzájuk, vagy ők hozzánk. Utána a Robert Bosch alapítvány égisze alatt, egy cserediák-program is beindult a kosárlabda mellett, majd később ez lett az elsődleges, és sajnos, a kosárlabda elmaradt. Ez amiatt történt, mert Draskóczi János barátom (az ottani testnevelő tanár) nyugdíjba vonult, és senki nem akadt, aki átvette volna tőle a stafétát. Azóta egy normál cserediák program működik a két iskola között. Tavaly, július 23-án az ottani iskola alapításának 50. évfordulójára rendezett jubileumi ünnepségre meghívták az igazgató urat, Milos tanárnőt és engem, ahol külön ki is emelték, hogy ebből az 50 évből már 37 éve tart a kapcsolat a két gimnázium között.

Radnóti-sítábort nehezen lehet elképzelni a Tanár úr nélkül. Mesélne egy kicsit nekünk a kezdetekről, arról, hogy hogyan szeretett bele a síelésbe?

Ez nagyon érdekes, hiszen alföldi gyerekként kis túlzással 18 éves koromig azt sem tudtam, hogy az ember a kezére vagy a lábára teszi a sílécet (nevet). A Testnevelési Főiskolán ismerkedtem meg a síeléssel. Szerintem ezt te is tudod, tíz emberből tizenegy azonnal beleszeret ebbe a sportágba, egy rendkívül könnyen megszerethető sportról beszélünk. Mikor már komolyabban felmerült az igény a téli edzésekre az iskolában, elkezdtem szervezni a sítáborokat. 35 évig csináltam, egészen a nyugdíjig. Az iskola vezetése mindvégig támogatta a sítábor szervezését. Amennyire az időm engedte, igyekeztem én is minél jobban elmélyedni a síelés rejtelmeiben, letettem a síoktatói vizsgát, képeztem magam.

Azt hallottam, hogy a Tanár úr mindig aláírt kosárlabdát kapott a búcsúzó diákoktól?

Igen, lassan új polcot kell csináltatni a labdáknak, alig férnek el a lakásban, volt olyan osztályom, akiktől egyenesen kettőt kaptam. Ezek a labdák most, ennyi év után, kezdenek igazán értékesé válni a számomra. Azt szoktam mondani, hogy bárminek lába kelhet a házban, de ezeken a labdákon rajta tartom a szemem! Rengeteg kupát, fényképet, emléket, élményt kaptam a játékosaimtól, ezeket nem veheti el tőlem senki.

Tanár úr, köszönöm szépen a beszélgetést!

Mester-M Díjjal jutalmazták Szöllősy László tanár urat

Szerkesztő: Virág Nándor: 12.D Fotó: délmagyar.hu, www.veronika.szalai.com A formatervező: Szalai Veronika

A Mol Mester-M Díj egy országos szintű, rangos elismerés, amelyet minden évben odaítélnek négy természettudományos tantárgyat oktató, három művésztanár és három edző részére. A jelöltek olyan pedagógusok, akik mentorként segítik az ifjú tehetségek kibontakozását, akik meglátják a diákokban rejlő lehetőséget, és bátorítják első lépéseiket, valamint munkájuk által a fiatalok sikereket érnek el. A díjra való pályázás feltétele, hogy a pedagógust korábbi tanítványai jelöljék, és ezen jelöltek közül a Mol Új Európa Alapítványának kuratóriuma 10-et választ ki.

Az idei évben több mint 700 jelölt közül kellett kiválasztani azt a tíz szakmai kiválóságot, akik érdemesek erre az elismerésre. Ebben a tízben volt benne iskolánk földrajz-történelem szakos tanára, Szöllősy László tanár úr. Ő a földrajz tantárgy oktatásában végzett kiemelkedő munkájáért, versenyekre való sikeres felkészítésért, és többéves kitartó, állhatatos munkájáért kapta meg a díjat.

A tanár urat nagyjából tucatnyi korábbi tanítványa jelölte, köztük olyanok is, akik már 10-15 éve végeztek a gimnáziumban. Ritkaságszámba megy, hogy földrajztanár kapja meg ezt a megtisztelő kitüntetést. Ám Szöllősy tanár úr, sokunk egyik kedvenc tanára, kiérdemelte ezt a figyelmet azzal, hogy a közvélemény szerint is a magyarországi földrajzoktatás egyik legkiemelkedőbb alakja, valamint azzal, hogy számos földrajzkönyv szerzője.

SZÍVBŐL GRATULÁLUNK SZÖLLŐSY LÁSZLÓ TANÁR ÚRNAK, ÉS KÍVÁNUNK NEKI TOVÁBBI SOK SIKERT!

Íme az Új Európa Alapítvány Mester-M Díja, melyet 2007-ben a Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem korábbi hallgatói, Szalai Veronika, Balázs Marianna és Vargha Petra terveztek. A forma látványos, izgalmas, modern vonalvezetésű. De milyen szimbolikus jelentést rejt az alakzat formája? Erről kérdeztük Szalai Veronika iparművészt:

„Az acél és a golyó a tanár és a tanítvány kapcsolatát szimbolizálja. A rozsdamentes sík lapból hajlítással kialakított térbeli forma azt a pedagógust jelképezi, aki a munkája révén egyre magasabbra emeli tanítványát, csiszolja képességeit. A két anyag ugyanúgy kapcsolódik össze, alakítva egymást, de karakterüket megtartva, ahogy tanár van kapcsolatban a tanítványával. A lemez: 0,8 mm x 80 mm x kb. 450 mm. A hegyikristály golyó átmérője: 30-32 mm A díj egy téglalap lemezből hajlítással lett kialakítva. A hajlítási vonalak a lemez oldalaival nem párhuzamosak, ám ezeknek a hajlítási irányoknak köszönhető a tárgy térbeli formája. A tárgy enyhe hajlítási rádiuszokat is kapott (ezek a tárgy két szélén nem azonosak), hogy könnyebbé, dinamikusabbá és feszessé tegyék a tárgyat. A lemez textúrája szálahúzott, a lemez éle fényes, ezzel is tovább fokozva az előbb leírt hatásokat.” (SZ.V.)

Beszámoló a Radnóti egykori diákjáról, Szuda Ágnesről

Az online riportot készítette: Pál Regő 12.C

Szuda Ági csupán néhány éve fejezte be középfokú tanulmányait iskolánkban. Ezt követően Cambridge-ben tanult, jelenleg pedig Magyarország egyik ENSZ ifjúsági küldötte.

A RADNÓTIBAN MEGSZERZETT TUDÁS

Ági diákként leginkább a földrajz iránt érdeklődött. Első földrajzversenyén 9. osztályos korában indult, mely meghatározó élmény volt számára, ugyanis ezt követően számos hazai és nemzetközi versenyen is kiválóan megállta a helyét.

"A mai napig hálás vagyok Drevenka István tanár úrnak, amiért azt mondta, szerinte el kellene indulni a Lóczy-versenyen, ami fantasztikus élmény volt, és hozta maga után a többi, izgalmasnál izgalmasabb megmérettetést. A diákolimpiáknak és más országos földrajzversenyeknek úgy gondolom, nagyon komoly szerepe volt abban, hogy most egy cambridge-i diploma pihen a fiókomban. Emellett pedig nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a versenyeken számos inspiráló emberrel találkozhatunk."

Az iskolán kívüli megmérettetéseken megismert emberek egy részével szoros barátságokat kötött, sokukkal a mai napig segítik egymást. A versenyzés azonban egy bizonyos szinten túl nem könnyű feladat. Mivel a nemzetközi földrajzversenyek angol nyelven zajlottak, Áginak igen jelentős idegennyelvi tudást is el kellett sajátítania.

"Szerencsém volt, hiszen a Radnóti angol tagozatos osztályába jártam, ami nagyon jó alapokat adott. A diákolimpiai felkészítés során megszerzett szakszókincs pedig nagy segítségemre volt a cambridge-i felvételinél. A földrajz és a humán tárgyak esetében a felvételinél ugyanis nem elég a szaktudás, hanem kifejezetten fontos, hogy a jelentkező nagyon jól beszéljen angolul. Majd amikor már bekerültem az egyetemre, meg kellett tanulnom, mit is jelent az esszéírás angolszász módra, és természetesen meg kellett szoknom, hogy naponta több száz oldalnyi könyvet vagy tudományos cikket kell elolvasnom angol nyelven."

CAMBRIDGE-I TAPASZTALATOK

A Cambridge-be való bejutás más szempontból is fordulópontot jelentett Ági életében: ugyanis egy olyan inspiráló közösségben, ahol gyakorlatilag a lehetőségek határtalanok, rendkívül sokat alakul az ember szemléletmódja, személyisége. Ha belelátunk egy másik társadalomba, akkor saját nemzeti hátterünkre is komplexebb módon tekintünk.

"Az én esetemben ez párosult azzal, hogy Cambridge-ben egy rendkívül izgalmas és elképesztően sokrétű földrajzszemlélettel ismerkedtem meg, ami – lévén, hogy számomra a földrajz mindig is egy speciális látásmódot, a világ megismerésének egy sajátos eszköztárát jelentette – nagyban befolyásolta a világnézetemet. Cambridge egy rendkívül stimuláló egyetemi közösség, ahol rengeteg diákegyesület működik az expedíciós társaságtól a csokikóstoló egyesületig. Nem ritka, hogy Nobel-díjas tudósok vagy Oscar-díjas művészek jönnek előadni, ezért folyamatosan újabb benyomások érnek, de maguk a mindennapos előadások és supervision-ök is rengeteget fejlesztenek az ember gondolkodásmódján."

FELADATOK AZ ENSZ-BEN

Ágit egy nyilvános, háromfordulós választási procedúrán választották ki, ahol szóbeli képességeit és nyelvtudását is tesztelték. Az első ifjúsági küldöttek az 1970-es években jelentek meg az ENSZ-ben azzal a céllal, hogy a fiatalok is részt vehessenek a döntéshozatalban. Mint ifjúsági küldött, részt vett a COP23 konferencián Bonnban, ami az ENSZ egyik legfontosabb klímaváltozással foglalkozó konferenciája. Az ENSZ klímaváltozással kapcsolatos tevékenységének ismertetése érdekében nemrég a Radnótiban tartott előadást.

"Az utóbbi években egyre több ország, így Magyarország is él azzal a lehetőséggel, hogy ifjúsági delegátat küldjön az ENSZ különböző fórumaira. Ez úgy gondolom, nagyon fontos, hiszen annak ellenére, hogy talán kevesebb tapasztalattal rendelkezünk, mint az idősebb generációk, sokszor más szemszögből látunk különböző kérdéseket, így fontos, hogy a mi véleményünket is figyelembe vegyék. Különösképpen, hogy a döntések a mi jövőnkre is nagy hatással vannak. A kedvenc küldötti feladatom mégis az, amikor fiatalokkal találkozhatok, hogy olyan problémákról beszéljünk, amelyek különösen fontosak a generációnk számára. Ilyenkor közösen gondolkozunk arról, hogyan lehet megoldást találni a felmerülő problémákra."

TERVEK A JÖVŐRE NÉZVE

"Elsősorban valamilyen „közszolgálati szerepben” képzelem el magam. Nagyon szívesen dolgoznék nemzetközi szervezeteknél. Ennek elérése érdekében hamarosan visszatérek az egyetemre, mivel szeretnék elvégezni egy politikatudományi mesterképzést. Azért választottam ezt a területet, mivel hosszú ideig a politikai földrajz volt a kedvencem, ebben a témában írtam a disszertációm is. A későbbiekben mindenképpen valami olyasmit szeretnék csinálni, amivel szolgálhatom a tágabb közösséget. Úgy gondolom, a tudásunk megszerzésének akkor van értelme, ha azt arra használjuk, hogy valami pozitív adjunk a körülöttünk lévőnek."

MIT TANÁCSOLNÁL AZ AMBICIÓZUS ÉS FELTÖREKVŐ RADNÓTISOKNAK?

"Mi mást is mondhatnék? Sapere aude!"

KOSZTA KINCSÓ 12.C japán nyelv, rajz

„Immár csaknem négy éve, hogy elkezdtem japánul (日本語 *Nihongo*) tanulni. Talán nem meglepő, hogy a kezdőléket az anime (アニメ) és manga (漫画) világa adta, melybe nagyjából egy fél évvel korábban szerettem bele. A nyelvtanuláshoz az is hozzájárult, hogy akkor már két hónapja tanultam kínaiul az iskolában. Sok szerencsés véletlen közrejátszásának köszönhető, hogy a hirtelen felindulásból elkezdett hobbi nem maradt egyszerű fellángolás.

Egy magazinból kezdtem el autodidakta módon képezni magam, és alig telt bele három hét, mire a szüleim már „tanárt” is szereztek nekem. Ekkor ismerkedtem meg egy tüneményes japán családdal, akihez azóta is rendszeresen járok órákra. Bár hivatását tekintve nem tanár, de ez bizonyos szempontból csak még érdekesebbé teszi a közös foglalkozásainkat, hiszen a nyelv és nyelvtan mellett rengeteget beszélgetünk a japán kultúráról, az aktuális japán hírekről vagy éppen anime sorozatokról.

Bár jelenleg inkább csak hobbi szinten „űzöm”, a későbbiekben valószínűleg még komolyabban is foglalkozom majd a nyelvvel. Végső célom ugyanis, hogy hivatásos fordító váljak belőlem. Ehhez első lépésként beadtam idén a jelentkezésemet a Newcastle Universityre, ahol nyelvészetet és japán nyelvet tanulok majd, és ha minden jól megy, hamarosan magam is kijuthatok a Felkelő Nap országába.

SZÉP–GERGELY ZSÓFIA 10.A zeneszerzés

„Már azelőtt énekeltem, mielőtt járnunk tudtam volna. Ovis koromban zeneoviba jártam, majd elsős koromban választhattam hangszert, ami a furulya lett. Azóta is furulya-órákra járok. Hatodikos koromban mutatta meg a furulyatanárnóm a zongorázás alapjait, majd zongoratudásomat autodidakta módon műveltem tovább. A zeneszerzés első csírája 6 éves koromban jelent meg bennem, ugyanis ekkor írtam életem első saját dalát. Később már 8.-os voltam, mikor egy emlékversenyt versmegzenésítő része ismét a komponálás irányába terelte a figyelmem. A Simonyi versenyen azóta is minden évben indulok, hála Istennek, nem eredménytelenül.

A zene mindig is nagyon fontos volt az életemben. Osztálytársam, Majdak Melinda versére is komponáltam dalt, és megtisztelő volt az is, hogy Jankó Attila egyik versét is megzenésíthettem a kiállításuk megnyitójára. Legutóbb három másik radnótis társammal készítettünk egy rövidfilmet, aminek a zenéjét én szereztem. Általában az ének kíséretéhez a zongorát választom, bár nemrég kaptam egy gitárt, és arra is írtam már kíséretet. A komponálás rettentően kimerít, úgy érzem, mintha minden egyes művembe beletennék egy darabot a lelkemből.

Legtöbbször hármashangzatokat használok, de mindig teszek valami csavart a dallamba, hogy minél egyedibb legyen. Mindig hallás alapján döntöm el, hogy szép-e az a dallam, amin éppen dolgozom. Komoly problémám azonban, hogy nem tudom lekottázni a kész zenét, mert egyszerűen nem érzem, hogy mi a ritmusa. Ezért kottairás helyett felveszem a zenét, mielőtt elfelejtem őket.

Tervem a jövőre nézve, hogy egy másik egyetem mellett párhuzamosan elvégzem a zenei főiskolát is. Ha szeretnék meghallgatni, az egyik általam megzenésített verset, a YouTube-on „Simonyi Imre: Ősz” címen megtalálhatjátok!”

Riporter, tolmács: Gémes Lili 11.D Fotó: Miklós Kyra 11.D, internet

„Nathalia Belén Kohler Navarez vagyok, 18 éves. Az AFS nemzetközi cserediák - szervezet programjának keretében érkeztem Magyarországra a Dél-Amerika szívében található Paraguayból. Fél évet fogok eltölteni Szegeden.”

MIK EGY PARAGUAYI GOLNDOLATAI EURÓPÁRÓL, ILLETVE MAGYARORSZÁGRÓL?

Általánosságban véve Paraguayban, akárcsak a többi dél-amerikai államban, az összes európai ország felé nagy csodálattal fordulunk. Pár város nevét leszámítva ugyan nem tudunk sokat Magyarországról, számomra valamiért ez mégis egy lenyűgöző hely, magasabb életszínvonallal és milliányi lehetőséggel.

MIÉRT PONT MAGYARORSZÁG?

Az egyik osztálytársam tavaly egy hasonló cserediák-program keretében egy évet töltött el Budapesten. Hazatérése után rengeteg izgalmas dolgot mesélt, teljesen „oda meg vissza volt” az országért, ráadásul felsőfokú tanulmányait is a fővárosban szeretné folytatni... Így hát, amikor az AFS felvetette a Magyarországra való kiutazás lehetőségét egyből imádtam az ötletet. Számomra ez egy hihetetlen lehetőség, mivel az angoltudásom fejlesztése mellett egy új nyelvet és kultúrát is alkalmam adódik közelebről megismerni.

MILYEN KÜLÖNSÉGEKET VETTÉL ÉSZRE A KÉT ORSZÁG KÖZÖTT?

-AZ EMBEREK BEÁLLÍTOTTSÁGÁBAN

Paraguayban az európai embereket gyakran barátságatlannak és ridegnek tartják. Viszont 2 hónap ittlét után, már bátran kijelenthetem, hogy ez egyáltalán nem igaz. Ilyen rövid idő alatt is rengeteg extrovertált és szórakoztató embert volt lehetőségem megismerni.

Természetesen az is igaz, hogy olyanokkal is volt dolgom, akik kevésbé voltak nyitottak, mint amihez hozzá vagyok szokva. Viszont ez, más országokhoz hasonlóan, Paraguayban is ugyanígy van. Összességében elégedett vagyok azzal, ahogyan a magyarok viszonyulnak hozzám.

- EGY ÁTLAGOS GIMNAZISTA ÉLETMÓDJÁBAN

Észrevételem szerint a dél-amerikai fiatalok többet járnak el szórakozni az ittenieknél. Ennek talán az az oka, hogy nálunk, az iskolákban nem fektetnek akkora hangsúlyt a tanulásra, így a diákoknak több szabadidejük van, nem kell annyi időt a tankönyvek felett tölteniük.

- AZ ÁRAKBAN

A két ország között árban nem észleltem jelentősebb különbséget, talán a ruhák itt olcsóbbnak mondhatók.

- AZ ISKOLARENDSZERBEN

Jelenleg a dél-amerikai országok közül Paraguay fordít a legkevesebbet költségvetéséből az oktatás fejlesztésére. Egészen pontosan GDP-jének 3-4%-át (Magyarországhoz hasonlóan). Következésképpen az állami intézmények színvonala elég alacsony (főleg az ország belső területein). A magániskolák díjai viszont igen magasak, így csak a tehetősebb emberek engedhetik meg maguknak, hogy gyermekeik minőségi oktatásban részesüljenek.

Paraguayban az általános iskola 9 évig tart, ez mindenki számára kötelező. A középiskola pedig mindössze 3 évet jelent, típusait az eltérő irányultságai szerint lehet megkülönböztetni egymástól, mint például: természettudományos, társadalomtudományi foglalkozó vagy gyakorlati oktatás...

MEGVÁLTOZTATNÁL VALAMIT, HA ÚJRA BELEVÁGHATNÁL A PROGRAMBA?

Minden téren elégedett vagyok a döntésemmel. Semmifajta problémába nem ütköztem. (eddig ☺) Szóval, azt hiszem, ha visszamehetnék az időben, hogy újakezdem az egészet, ugyanúgy Magyarországot választanám, nem változtatnék meg semmit.

MILYEN TANÁCSOKKAL LÁTNAÉD EL AZOKAT, AKIK A JÖVŐBEN RÉSZT SZERETNÉNEK VENNI HASONLÓ CSEREDIÁK PROGRAMBAN?

Úgy gondolom, a legfontosabb, hogy ne légy félnék, merj belevágni ismeretlen dolgokba, valamint, hogy érdeklődéssel fordulj az új lehetőségek felé. Továbbá elengedhetetlen az is, hogy mindennek a pozitív oldalát nézd, hiszen lesznek rossz pillanatok: amikor honvágyad lesz, és egyedül érzed majd magad. Azonban akkor is erőt kell vened magadon, és felül kell kerekedned a félelmeiden. Cserediáknak lenni egy remek alkalom arra, hogy új embereket ismerhess meg, illetve, hogy izgalmas kalandokba vágjass bele. Egy ilyen esélynek minden percét ki kell élvezni, ez az, amit én is csinállok. **Belén azt is hozzátette, hogy bármilyen további kérdésre szívesen válaszol, de bátran lehet hozzá fordulni spanyol vagy angol nyelv gyakorlásának céljából is. Véleményem szerint ittléte számunkra is egy nagyszerű lehetőség arra, hogy többet megtudhassunk egy idegen kultúráról.**

CIKK A 9.D TITKOS ÜGYLETEIRŐL, AVAGY OSSZUNK KÁVÉT A SZEGEDI BUSZSOFŐRÖKNEK!

Gondoltál már arra, hogy a buszsofőrök mikor tartanak szünetet? Feltehetőleg nem. De a mi osztályunk igen! Ezért egy napsugaras téli napon 2-3 fős csoportokban Huber Máté osztályfőnök tanár úr vezetésével frissítő, forró kávét osztogattunk a szegedi tömegközlekedési eszközök vezetőinek. Természetesen a kávéajándékozás teljes költségét is mi magunk álltuk.

Tisztelt (Nagyon) Titkos Állami Hadügyi Minisztérium!

Alázatosan jelentem, hogy kémjeink újabb aktivitást észleltek a Tisza "hanyatló nyugat"-i partvonalán, melynek időpontja 2017. dec. 6. volt. A hőmérséklet 5 és 10 fok közé esett, amely kellemesen simogató szellővel párosult...

Reggel 7 órakor a 9.D bevetőcsapat sikeres hadműveletet hajtott végre a kijelölt célterületen, Szeged városában.

A kijelölt terület koordinátái: 46.24917, 20.16283.

Az akció Huber Máté Tábornok vezetésével valósult meg, aki hősiessen harcolt a frontovalon a fáradtság ellen. A bevetőcsapat közel 15 segélycsomagot osztott ki szövetségesei számára, gőzölgő, magas energiájú folyadékok formájában, amelyek a szervezetbe jutva eloszlatják a fáradtságot és jótékony viselkedésmódosítóként, jó közérzetet biztosít fogyasztóik számára.

Az esetet műholdfelvevőink részletesen dokumentálták, melyből kiderült az is, hogy az akciót 2-3 fős csoportokban hajtották végre a szövetségeseik harckocsiján, s magas granulátumú, még ismeretlen összetételű kémiai vegyületeket szállítottak a harckocsivezetők számára civilek bevonásával. A bevetés oka egyelőre ismeretlen, de egyes szemtanúk szerint a vegyületeknek akár magas koffein és trigonellin tartalma is lehetett!

A járművezetők közül volt, aki elküldte a csoportokat, míg mások hálásan fogadták a reggeli ébresztőt. A Legfelsőbb Hadügy Tanács hivatalosan is veszélyesnek minősítette az akcióhoz használt, feltételezhetően vegyi fegyverként alkalmazott, kávéspoharakban tárolt, szerves anyagokat, melynek beszerzési helyének koordinátáit ügynökeink a hajnali órákban kiderítették (46.1523, 20.8772)

Szemtanúk igazolják, hogy a járművezetők igen figyelmesnek találták a bevetést, amely több tiszt kitüntetésével záródott. A. E. alezredest a legfrissebb hírszerzések szerint ezredessé tüntették ki, s Huber Tábornokhoz intézett levelében sikeresnek minősítette az akciót.

Egy biztos, jobban tesszük, ha figyelemmel kísérjük a 9.D tevékenységét a nyugati partvonalon.

Xy és Zz ügynök

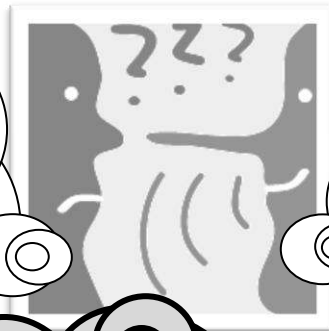
Süli Szabina 12. D osztályos tanuló rovata

„Ha az ember elgondolja, milyen végtelen az idő és a tér, ami a világot alkotja, és ha belegondol, hogy mennyire apró és megmagyarázhatatlan pontja ő e végtelenségnek, megrémül. Ha nincs hazugság, csak a rémület marad. A végtelen térségek örök hallgatása ugyanis rettegéssel tölti el bennünket.” – Pascal

Pszichológusok állítják, hogy a hazugságok ellen képtelenek vagyunk védekezni. Tudatalattink sokszor nem közli velünk az igazságot, melynek oka legtöbbször önmagunk védelme, hiszen az igazsággal mindig sokkal nehezebb megküzdeni, mint a torzított, csúsztatott, hazug kijelentésekkel. Az elmúlt hetekben a radnóti diákokat kérdeztem őszinteségükről. (S.SZ.)

HAZUDTÁL MÁR MA? MI A VÉLEMÉNYED A HAZUGSÁGRÓL?

„Ma nem hazudtam. Bár néha szoktam lódtítani, de véleményem szerint nem jó hazudni, mert az csak újabb hazugságot vonz maga után, ergo amint elszólod magad valamivel kapcsolatban, borul az egész.” – **Bálint István, 12. C**

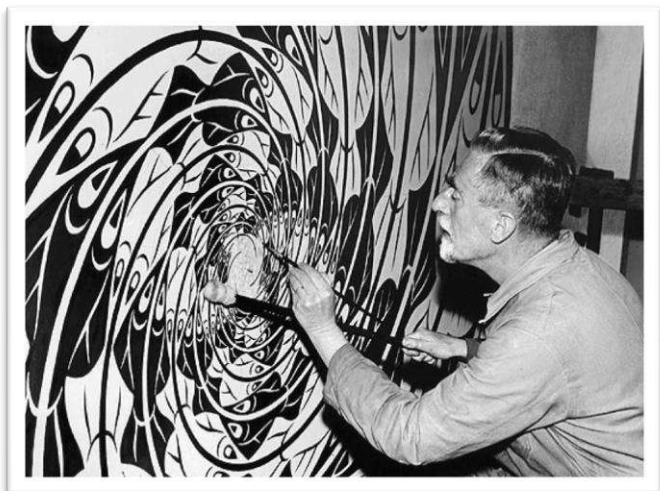

„NEM EMLÉKSEM, HOGY MA HAZUDTAM VOLNA. SZERINTEM MINDENKI HAZUDIK, VAGY MINIMUM FÜLLENT.” – **TÓTH MILÁN, 12. D**

„Ma már biztosan füllentettem egyszer. Szerintem valaki, ha már egy kicsit is kiszínezi egy sztorit, akkor hazugságnak számít, viszont ezekre az apróbb füllentésekre szükség van, ezek hozzátartoznak a mindennapi kommunikációhoz. Ha nagyon komolyan vesszük, akkor a művészi túlzások is a hazugság kategóriájába esnek. A kisebb hazugságok hozzátartoznak a mindennapjainkhoz, mert sok helyzetet megkönnyítenek számunkra. Az ember többek közt azért is ember, mert képes a hazugságra, képes árnyalni, alakítani a valóságot. Sokszor akkor is hazudunk, mikor megkérdezik tőlünk, hogy hogy vagyunk, és a válaszunk az, hogy jól. Ezzel megkíméljük magunkat és másokat is a nehézségektől.” – **Sipka Bertalan, 11. D**

„Én nem szeretem azt, ha hazudik egy ember. Nagyon "csúnya" dolog. Én nem hazudtam még senkinek sem. Szerintem őszintének kell lenni. A füllentés más dolog. Nincs olyan ember, aki még sohasem füllentett volna. Például, ha valaki a szüleinek azt mondja, hogy nincs házi feladata, pedig van. A hazugság fájdalmas. Ha a szerelmednek hazudsz, akkor az a kapcsolat végét is jelentheti.” – **Mityók Kinga, 12. T**

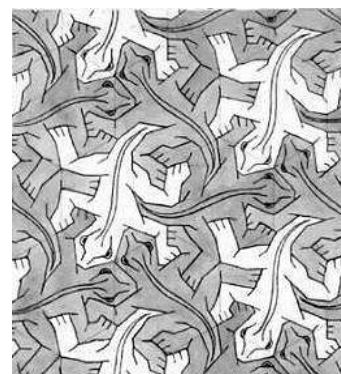
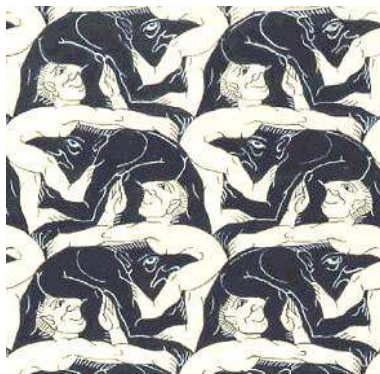
„Nem hazudtam, nem szoktam! Rettenően elítélem a hazugságot, mert szerintem, ha valaki nem ért egyet valamivel, többet ér el, ha igazat mond! Persze a hazugságnak is két fajtája van: a rosszindulatú és az, amit másokért vagy mások érzéseikért teszünk. Ezt mindenféleképp el kell különíteni! Például ha valakinek valami sérülése van, és nagyon zavarja az illetőt, akkor igyekszem nem megbántani, hanem próbálom biztatni azzal, hogy ne foglalkozzon vele, ami végül is így hazugságnak titulálható, de azért mégsem teljesen az. A rosszindulatú hazugságokhoz pedig csak azt fűzném hozzá, hogy nem látom, értem, hogy miért kell valótlan dolgokat állítani. Ez általában a gyávaság jele, vagy a féltékenysége. Szerintem legyen meg mindenkinben az a bátorság, hogy vállalja a tettei következményét! A hazudozó emberek többségének nincs is igaz barátja, mert ezzel a viselkedéssel, akik kedvelték őket, azok is eltávolodnak tőlük. Nem is beszélve arról, hogy ezzel a hazudozó személyiséggel a felnőtt korba érve, rá fog jönni, hogy ott a lódtítás már nem gyerekes csíny, vagy a felelőségek aluli kibúvó, mert egyszerűen nem engedik már be maguk közé az emberek.” – **Ónodi Boglárka, 9. C**

A holland Maurits Cornelis Escher (1898-1972) a legtalányosabb és legizgalmasabb művészek egyike, a háromdimenziós világ paradox ábrázolásának legnagyobb mestere. Bár Escher grafikusnak vallotta magát, aki főként fametszeteket és litográfiákat készített, a képeit tanulmányozó néző óhatatlanul észreveszi, hogy nem egyszerű grafikákat csodál. Művészet és tudomány karöltve figyelhető meg ezekben az alkotásokban.

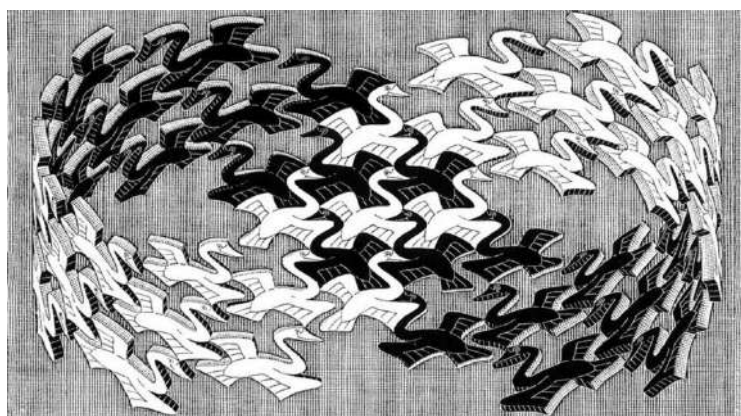
A kezdet talán a mór díszítőművészet tanulmányozása lehetett, amelynek geometrikus motívumai, absztrakt alakzatai, szimmetriái igen érdekesek. Escher Spanyolországban az Alhambra és a córbodai nagymecset fal- és padlómintáiról sok vázlatot készített, majd tovább játszott a témával.

Ismétlődő motívumnak már nem absztrakt alakzatokat, hanem hol Pegazusokat (görög mitológiában a múzsák szárnyas lovai), hol lovakat vagy bogarakat, máskor gyíkokat stb. választott. Ezek Eschernél hézagmentesen és egyrétűen illeszkednek, és így mozaikot alkotnak. Rengeteg mozaikszerű képe van. Ezek lényegében ugyanúgy ismétlődnek, ugyanolyan rendszer szerint illeszkednek egymáshoz, mint bizonyos kristályok (persze itt egy térbeli problémakör síkbeli analógjáról van szó). Ez az, ami miatt több matematikus, fizikus, kémikus, geológus is felfigyelt a művészre.

Escher sokat foglalkozott az ilyen periodikus rajzok módszeres kiszínezésével: az egybevágó figurákat meghatározott rend szerint, különböző színűre festette. Igen sok fekete-fehér rajzot készített, de több szín használatát is kedvelte. Escher eleinte a művészi elképzelései, a látvány esztétikuma vezette: játék a formákkal és színekkel. Megteremtette a az ún. *színes szimmetriák* elméletének alapjait is.

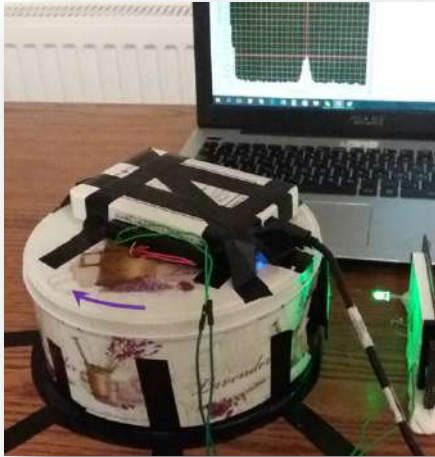
Mivel egyre több tudós keresett vele kapcsolatot, matematikai és kristálytani kongresszusokra hívták meg kiállítani, ezért idővel egyre jobban vonzódott a matematikai és természettudományos témákhoz. Rajzain a tribád, gömbök, spirálok, Möbius-szalagok tűnnek fel, máskor különös térszemlélete kelt meghökkentést. Így érthető, hogy több tudományos munkában is találkozhatunk Escher rajzaival. *(A művész neve a lehetetlen geometriai alakzatok ábrázolása által vált ismertté, amiről a következő cikkemben olvashattok.)*

GRATULÁLUNK! BÜSZKÉK VAGYUNK!

A National Instruments Corporation által kifejlesztett **myDAQ egy digitális mérőeszköz**, amelyet azért fejlesztettek, hogy segítségével **a középiskolás diákok beleszólhassanak a mérnöktudományokba**. A számos nemzetközi díjat elnyerő eszközt mára világszerte sok iskolában használják, de **a hazai oktatásban még nem terjedt el**. Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat a National Instruments Hungary Kft. támogatásával évente pályázatot ír ki egy tanár és két diák alkotta csapatoknak, hogy lehetőséget biztosítson a lelkes jelentkezőknek a műszer kipróbálására, aktív használatára.

Az előző tanévben kezdtünk el **egyedi, általunk tervezett méréseket végezni a myDAQ-kal**: építettünk spektroszkópot, polarimétert, felvettük diódák karakterisztikáját, nagy pontossággal kimértük a Planck-állandót kétféle módszerrel, vizsgáltuk diszacharidok és a cellulus optikai aktivitását. Az eszköz vezérléséhez LabVIEW grafikus programozási nyelven írunk úgynevezett virtuális műszereket, amelyek utána szabályozzák a mérést, és azonnali kiértékelést tesznek lehetővé. A számítógép egy másodperc alatt több ezer mintavételezést képes elvégezni, ami gyors, nagy pontosságú és automatikus mérést tesz lehetővé számunkra.

Eddigi két pályamunkánk eredményeként a pályázat idejére kölcsönkaptott, több százezer forintot érő eszközök, a kiegészítő szenzorcsomagok és a LabVIEW-licenc az iskola nyereségét képezik, ezáltal hosszútávon lehetőség nyílik innovatív fizikaórákra, műhelymunkára. Az első pályamunkánk eredményeiből ismeretterjesztő cikket írtunk a **Fizikai Szemle** című tudományos folyóiratba (<http://fizikaiszemle.hu/szemle/32>). Ha felkeltettük az érdeklődésedet, olvassátok el!

Sokat tanultunk a két félév alatt, hiszen a sokszor egyszerűnek tűnő ötletek megvalósítása is sok buktatót rejtett magában, de a problémák megoldása és **a kitartó munka után mindig sikerélményben volt részünk**.

A nyertes csapat: Balog Katalin, Kovács Kornél a 11. A osztályból (felkészítő tanáruk: Somogyi Anikó tanárnő)

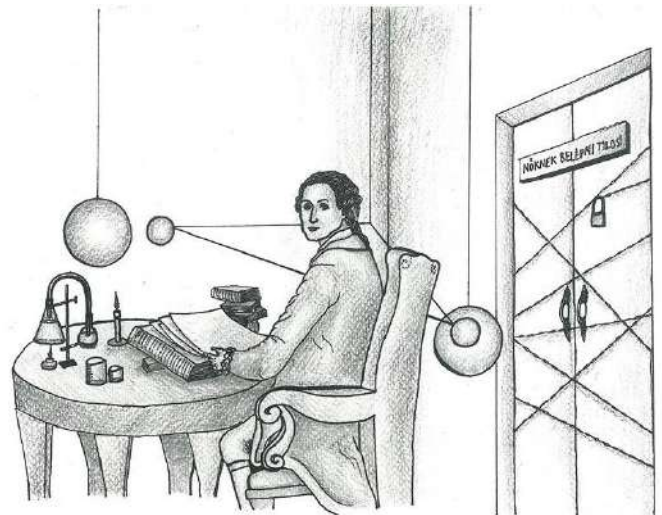

Hallottál már erről a nagyszerű tudósról? Ki volt HENRY CAVENDISH (1731-1810)?

- angol fizikus és kémikus, a Royal Society (Királyi Természettudományos Társaság) tagja volt sűrűségméréssel azonosított több gázt (pl.: hidrogén)
- 1783-ban (James Watt-tal egyidőben, de tőle függetlenül) felismerte, hogy a víz a hidrogén égésterméké
- felismerte, hogy a levegő az oxigén és a nitrogén keveréke, amiben mintegy egy százaléknyi inert gáz is található
- a torziós mérleg segítségével igazolta Newton gravitációs törvényét, és meghatározta a gravitációs állandót
- vizsgálta az arzént, 1764 körül már kidolgozta az arzénsav előállításának módszerét (a kémia története a felfedezést Scheelenek tulajdonítja)
- a legnagyobb jelentőségű felfedezése a fémek savakkal történő reakciója. Cavendish megalkotta az elektromos potenciál fogalmát, bevezette a kapacitás egységét és összefüggést adott meg a síkkondenzátor kapacitására, habár nem az ő nevéhez kötjük.
- meg akarta mérni a Föld tömegét, valójában a Föld sűrűségét adta meg, a kísérleti elrendezést torziós ingának nevezzük

A tudós magánéletével kapcsolatos érdekességek:

- Cavendish nagyon szegénylős volt, sosem beszélt egyszerre több ember előtt.
- Női alkalmazottaival kizárólag írásban beszélt.
- Házába külön bejáratot építtetett, hogy úgy távozhasson, hogy senkivel ne kelljen érintkeznie.
- Miután az apja meghalt, az egész vagyont Henry örökölte, ezért őt tartották a „gazdagok között a legokosabbnak és az okosok között a leggazdagabbnak”.
- William Cavendish (az egyik leszármazottja) a fizikus munkássága iránti tiszteletből alapította a Cavendish Laboratóriumot. (VN)

2018 ÉV TERMÉSZETI ÉRTÉKEI II.

Hazánkban több állat- és növénycsoportból választanak meg évente egy fajt, mely abban az évben kiemelt figyelmet kap. A célja, hogy ezen az egy fajon keresztül ráirányítsuk a lakosság figyelmét valamely fajcsoportra. Ennek megfelelően minden évben szavazásra kerül az év emlőse, madara, hala, hüllője, rovára, fája, vadvirága, gombája.

A Csizmazia Magánalapítvány 2018-as pályázatának filmes kategóriájában a cikk írójának (Lili) a bambuszról készített filmje díjazott lett, és egy vándorsólymot leszállás közben ábrázoló szabadkézi ceruzarajza kiállításra került az SZTE Interaktív Természetismereti Tudástárban. **Gratulálunk!**

AZ ÉV EMLŐSE: FÖLDIKUTYA (*Spalax leucodon*):

Fokozottan védett (eszmei értéke: 1.000.000 Ft) Sztyepperéteken, mezőkön fordul elő. Hengeres testalkatú, patkány nagyságú rágcsáló, szőre színe a talaj színéhez hasonló. A föld alatt él, mint a vakond, de nincsenek ásólábai, járatait a fejével túrja. Fülkagylója nincs, szemét bőr borítja, és farka sincs. Ritkán jön a felszínre, gyökereket, gumókat, hagymákat fogyaszt. Magányosan él, hangjelzésekkel kommunikál egyedtársaival. Mezőgazdasági kártevő volt, a mélyszántás, útépités, csatornázás tönkretette az élőhelyeit. Most a kihalás szélén áll.

AZ ÉV GOMBÁJA: SÜNGOMBA

(*Hericium erinaceus*):

Európában mindenfelé megtalálható, de mindenütt ritka gombafaj. Főleg idősebb tölgy és bükkfa sebében nő. Mérete elérheti a 30 cm-t is, rövid nyélen ülnek és 10-25 cm vastagok. A felsőtest szálkás, tépett, az alsótesten puha tövisek találhatók, közel egymáshoz. Ehető gombafaj, a hagyományos gyógyításban is használják.

AZ ÉV HALA:

BALIN (*Leuciscus aspius*):

Folyókban, csatornában és állóvizekben is honos hal. Teste áramvonalas, torpedó alakú, 70-80 cm is lehet és 6-7 kg súlyú. Színe szürke, oldalt csillogó, hasa fehér, oldalvonala kitűnően érzékeli a rezgéseket. Úszói erőteljesek, feje nagy, alsó ajka kampósan végződik. A vízfelszín közelében kihalakra vadászik, de vízbe pottyánó rovarokat és lepkéket is fogyaszt. Áldozatát egyetlen szippantással nyeli le. Szaporodáskor ikráit homokpadokra, néha gyökerekre rakja.

AZ ÉV FÁJA: VIRÁGOS KÓRIS (*Fraxinus ornus*):

Olajfáféle, lombhullató fafaj, nevét a szíromleveles virágjáról kapta. Száraz, meleg, sziklás bokorerdők jellemző fája. Általában 6-8 m magas, de elérheti akár a 20 m-t is. Törzse fiatalon sima, majd rücskösen repedezetté válik, gyakran már alacsonyán elágazó görbe ágai szabálytalan, laza lombzatot alkotnak. Keresztben átellenes levelei páratlanul szárnyaltak. Dús bugavirágzata pamacszerűen nyílik. Termése 2-3 cm-es lándzsa alakú szárnyas lependék. Érdekessége, hogy a szélbeporzásról áttért a rovarbeporzásra. A szennyezett levegőt jól tűri.

A rovatot szerkesztik: Bolváry Csenge 11.D és Gémes Lili 11.D

MIT KELL TUDNI A FELTÉTEL NÉLKÜLI ALAPJÖVEDELEMRŐL?

A feltétel nélküli alapjövdelem (*unconditional basic income*) tulajdonképpen egy szociális juttatás, amelyet minden állampolgárnak bármilyen kritérium, kérvényezés és jogosultsági vizsgálat nélkül, automatikusan nyújtana az állam. Ez az összeg országonként eltérő, de mindenképpen elegendő lenne az anyagi, szellemi, kulturális, politika és társadalmi szempontból méltó emberi élethez.

Finnországban tavaly elindult egy projekt, melynek keretein belül 2000 főre bevezették a feltétel nélküli alapjövdelemet havi nettó 560 euróval. A kétéves projektben munkanélküli finnek vesznek részt, akik mindenféleképpen megkapják ezt az összeget, így nincsenek rákényszerülve az álláskeresésre és munkavállalásra, de természetesen dolgozhatnak is mellette, ha úgy döntenek.

Hosszútávon ebből az összegből nem lehet megélni, éppen csak arra jó, hogy ösztönözze a munkavállalókat, ugyanis ha emellett a juttatás mellett még dolgoznak is, akkor kényelmes életet tudnak biztosítani maguknak.

Svájcban népszavazást írtak ki a feltétel nélküli alapjövdelem bevezetéséről, de a lakosság 76,9 %-a elutasította. Az ellenzők azzal érveltek, hogy nem volt pontosan megtervezve, hogy honnan teremtenék elő a juttatáshoz szükséges pénzügyi forrásokat. Ha megszavazták volna, az minden felnőtt állampolgárnak 2500 svájci frankot jelentett volna.

Magyarországon is napvilágot látott már egy tervezet, mely felnőttek esetében havi 50.000 Ft lenne, a gyerekek pedig havi 25.000 Ft-ot kapnának.

Az UBI bevezetésének kérdését minden országban komoly viták előzték meg. Lássunk néhány érvet és ellenérvet:

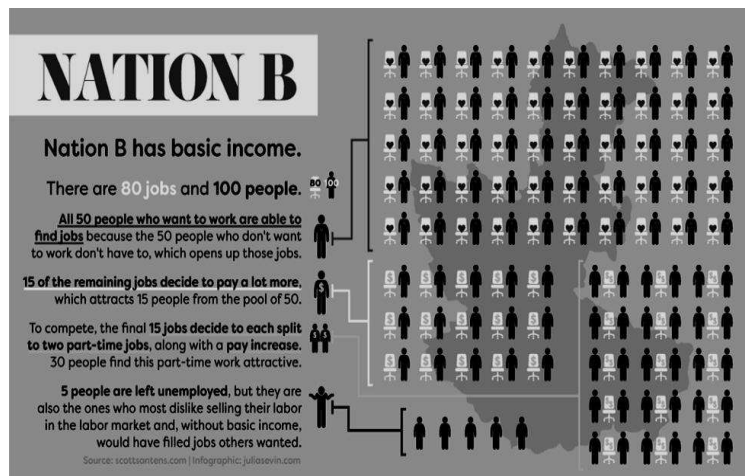
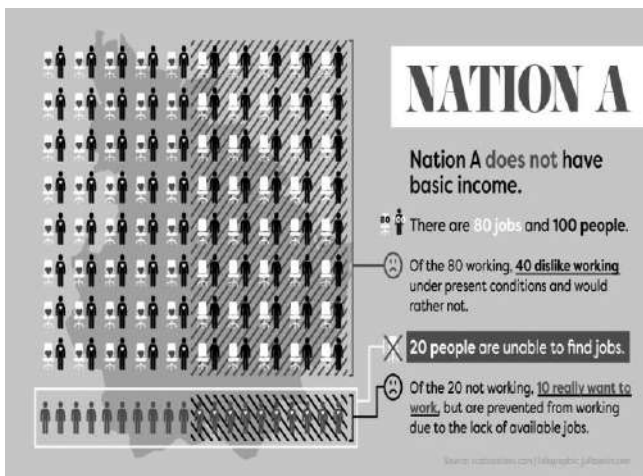
BEVEZETÉS MELLETT SZÓLÓ ÉRVEK ÉS ESETLEGES POZITÍV HATÁSOK:

- Jelentősen csökkenne a költséges állami bürokrácia szerepe és a bürokratikus kiadások mértéke.
- Jelentősen csökkenne a munkavállalói stressz.
- Ösztönöznék a gyermekvállalást.
- Kivennék a kormányok kezéből a támogatások politikai fegyverét.

UBI
VAGY
NEM
EZ
ITT
A
KÉRDÉS

ELLENÉRVEK ÉS ESETLEGES NEGATÍV HATÁSOK:

- Túl vonzóvá válna a bevándorlás azokba az országokba, ahol bevezetik.
- Munkát terhelő adókat teljesen meg kellene szüntetni.
- Előtérbe kerülne a „feketemunka”.
- Nők ismét eltávolodnának a munkaerőpiactól.

Angliában 1918. február 6-án lépett érvénybe az a törvény, amely alapján a 30. életévüket betöltött nők szavazati jogot kaptak.

1920 és 1944 között öt női képviselő került be a magyar parlamentbe.

Brazíliában és Máltán a 20. század végéig a nők nem kezdeményezhettek választ.

A II. világháború következésményeképpen a női választók száma 600 ezerrel több volt mint a férfiaké Magyarországon.

Az Amerikai Egyesült Államokban még a múlt század közepén is a férj engedélyére volt szükség ahhoz, hogy egy nő saját bankszámlát nyithasson.

Meglepő módon Svájcban csak 1971-ben vezették be a nőkre is kiterjedő választójogot, míg Törökországban erre már a '30-as években sor került.

Az egyetlen állam napjainkban, ahol nem szavazhatnak a nők, a Vatikán. Itt ugyanis a férfi kardinálisok vehetnek részt az állam vezetőjének, a pápának megválasztásában.

Szaúd-Arábiában vásárláskor a nők nem próbálhatják fel a ruhákat, hiszen az üzlethelységben tartózkodó férfiak számára már a gondolat is megbotránkoztató, hogy a függöny mögött vetkőző nő tartózkodik.

Az utolsó muszlim ország, ahol a női választójoghoz jutottak, Szaúd-Arábia volt (2015).

EURÓPA ÉS A VILÁG

Korunk Európájában teljesen természetes és alapvető értéket jelent a lehetőség, hogy a megfelelő életkor betöltését követően vallásra, rasszra, nemre, gazdasági helyzetre és képzettségre való tekintet nélkül a nemzet valamennyi állampolgára döntést hozhasson hazája sorsáról, amikor a szavazóurnához lép. A 18. század végéig azonban fel sem merült annak gondolata, hogy a választás jogát a bevett társadalmi álláspont szerint kevésbé rátermett csoportok is élvezhessék – mint például a nők.

A mindkét nemre kiterjedő választójog ügye elsőként Új-Zélandon (1893) vált a szüfrasset-mozgalmak jelszavából valósággá. Egyes amerikai államokban ugyan már két évtizeddel hamarabb biztosították a választás jogát a nemre való tekintet nélkül, azonban a kodifikációra csak 1920-ban, a 19. alkotmánymódosítás alkalmával került sor. A női választójog bevezetésének idővonalán különben a Magyar Népköztársaság is előkelő helyet foglal el (1918) az olyan haladó szellemiségű országok körében, mint Nagy-Britannia, Ausztria és Németország.

Igaz, ekkor a nők még csak 30 éves koruktól szavazhattak, míg a férfiak már 21 évesen élhettek a szavazati jogukkal. Ennek elsősorban az volt az oka, ha máskülönben a világháborús veszteségek következtében rögtön a női választók kerültek volna többségbe.

A NŐI VÁLASZTÓJOG MAGYARORSZÁGON

A magyar választójog kiterjesztésének történetében az első jelentős áttörést az 1848. évi áprilisi törvények hozták el az országgyűlés népképviselési alapra helyezésével és a korabeli Európában példátlanul alacsony cenzus megállapításával. Mégis, a magyar államszervezetet egy egész évszázad erejéig meghatározó törvény V. cikkelye a nőket a hazaárulókkal, gyújtogatókkal, csempészekkel és gyilkosokkal egy paragrafusban említve megfosztja a politikai beleszólás lehetőségétől.

A kérdésben az 1867-es kiegyezés sem hozott előrelépést, sőt, a következő évek országgyűlési ülésein megesett, hogy a választójog nőkre való kiterjesztése mellett érvelő felszólalásokat a képviselők „derültséggel fogadták”, egyszerűen kinevették.

A nők helyzetének és megítélésének tekintetében változást a századforduló hozott el – komoly újdonságot jelentett például, hogy 1895-ben megnyílt a bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészi pálya a nők számára. A női választójogért való küzdelem egy szűk évtizeddel később kezdett el szervezeten működni a Feministák Egyesületének vezetésével.

Az egyre nagyobb léptékű társadalmi megmozdulások eredményeképpen a nemtől független választójogot már 1918-ban írásba foglalták Magyarországon, a törvény gyakorlati alkalmazására tehát az 1920-as országgyűlési választások alkalmával már sor kerülhetett. Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy a férfiak alacsonyabb életkori cenzust élveztek, mint a nők (21 év szemben a 24 évvel), mely különbség egyébként általánosan jellemzi a 20. század első felének szavazati jogra vonatkozó szabályozásait: Nagy-Britanniában például még nagyobb mértékben, hiszen míg a férfiak akár már 18 évesen, a nők csak 30. életévük betöltése után jutottak szavazati lehetőséghez.

Az általános, egyenlő és titkos választójogra azonban Magyarországon még két és fél évtizedet várni kellett, hiszen azt csak az 1945. évi VIII. törvénycikk biztosította. A törvény mindkét nem számára azonos életkori cenzust (20 év) határozott meg, ezen év őszén pedig már 600 ezerrel több nő szavazhatott, mint férfi, ráadásul 16 női képviselő is helyet foglalhatott a nemzetgyűlés soraiban.

2016 tavaszán első helyezett lettem verseimmel a Kiskapu kiadó egyik pályázatán. A nyertes verseket, novellákat a kiadó egy antológiában szerette volna összegyűjteni, így 2017-ben megjelent a kötet **Író leszek!** címmel, melyben öt versem is helyet kapott.

Régi álmom volt, hogy verseimet ne csak én és baráti köröm ismerhesse. Felmerült bennem a gondolat, hogy saját verseskötetemet legyen, emiatt elkezdtem a megfelelő kiadó után való kutatást. Természetesen ez nem volt egyszerű, hiszen több helyről küldtek el azzal az indokkal, hogy túl fiatal vagyok, vagy elsőkönyves írókkal nem szeretnék foglalkozni. A Kiskapu kiadót kerestük fel utolsó reményként, akik szívesen fogadták kérésünket.

A versek válogatása hosszú és fárasztó feladatnak bizonyult, hiszen harmadikos korom óta rímekben fejeztem ki a gondolataim, nehéz volt eldönteni, melyik kerüljön a könyvbe. Szerettem volna egy kis színt csempészni a versek közé, ezért rajzokkal egészítettem ki az írásokat, és a borítót is én készítettem. Négy hónap kemény munka után végre kezembem tarthattam első verseskötetemet, mely egyik novellám után a **Vers-sírás** címet kapta. Talán sohasem voltam boldogabb. (KZS)

A II. világháború emlékére

Festhetünk festményt, írhatunk könyvet, formálhatunk szobrot,
De ezzel már nem hozhatunk vissza senkit.
Miért most isteníjtük azt, ki már nem fest, ír, formál,
Miért most emlékezünk, ha akkor nem tettünk semmit?

Akkor, ott végignéztük, ahogy festő, író, szobrász,
Ügyvéd, orvos, tanító, férfi, nő, gyermek, ember hal,
És most sírva emlékszünk vissza rájuk, pedig már
Csak a tömeg látja, és kikért szívünk fáj: egyik se hall.

És nem hibázunk, ha emlékezünk. Hisz éljenek tovább
Hacsak az emberek szívében, tudatában. De akkor csak vártunk,
És ahogy a vérben festményeket, sorokat, szobrokat,
Embereket láttunk elfolyt... mint ki nem tett semmit, továbbálltunk.

Tudom, mi is emlékek akarunk lenni. De csak akkor,
Ha már nem festünk, írunk, formálunk: fekszünk holtan?
Ha az ember nem is tudja, kik voltunk, csak hogyan véreztünk el,
És nem zengik tetteink: tömegsírnál állnak szótlán?

És sajnálom, most már mindenki sajnálja, hogy szótlánul álltunk,
Nem szóltunk egy szót se. De embernek mertük hívni magunk,
És ahogy ma több család szíve összeszorul, könnyeket hullat,
Mi hiába mossuk kezünk, valahogy akkor is hibások vagyunk.

törölj lábat! (részlet)

s szívem hiába felesel,
hiába jöttél vissza már lábat törölve,
hiába hoztál új rózsát
összeragasztani ami el van törve,
hiába kiabáltál utánam:
kösd be a cipőd, mert elesel!

nem lesz újra fehér a padlóm,
nem lesz cipőmnek párja,
nem védi meg kabátod az enyémet,
nem lesz pohárrá a szilánkjá,
nem lesz rózsza, a könyv marad
ahogy kísétálsz az ajtón.

Születünk, meghalunk (részlet)

Megváltani a világot nem fogom,
Azért születtem, hogy később elvesszek,
Hordozom vállamon évek fájdalmait, és tudom,
Hogy valami újat, nagyot elkezdhetnék.
Nem azért lettem, hogy zavaros vizeken evezzek,
Hanem hogy én legyek az, ki a vizet zavarja.

Egy végzős diák novellaelemző esszéjét veheti most kezébe a tisztelt érdeklődő. Kosztolányi Dezső Fürdés című írása még a felnőtt olvasó számára is sokkoló, fénytöréseiben a lélekmélyi sebekre rávillantó, szikrázóan tiszta, pontos szöveg. Az emberi szocializáció, majd társadalmi betagozódás, a megfelelési kényszerrel gyakran együttjáró, lelkileg kismizmizó, jellemtorzító megalázottság gyermek és felnőtt lelkét is megnyomorító következményeiről tanít a "homo ludens"-ként is jegyzett alkotó. Az esszé árnyaltsága, az odahajló, figyelmező értelmezés a novella szűkszavú, túpontos szerkesztményét, jellemrendszerét tárja fel. A diák kiváló négyévi munkájának mintegy tündökletes lezárása is lehet akár ez a remeklés. A felnőtt olvasó szűkszavúan hozzászól: Suhajda Jancsika életét csak akkora erejű odafigyelő szeretet menthette volna meg, amilyennel ezen írásmű született. De kevesebb nem is érdemes... (FA)

VÁRATLAN (?) CSALÁDI TRAGÉDIA

Elemzés Kosztolányi Dezső Fürdés című novellájához

Kosztolányi Dezső Fürdés című novellája egy szomorú, tragikus eseményt mesél el. A kérdés az: vajon a tragédia a véletlen műve, vagy események láncolatának következménye?

A mű címe témamegjelölő. A cím önmagában még nem sejteti a tragikus végkifejletet.

Az elbeszélés alapja a szülő és a gyermek, az apa és a fia viszonya. A novella három főszereplője Suhajda, a felesége, és a fiuk, Jancsi. Suhajda elégedetlen, indulatos és agresszív jellemként jelenik meg: „a méreg fűszer volt neki, paprika”. Nem elégedett a fiával, ezért sokat szidja, ám valójában csak azt szeretné, hogy Jancsi többre vigye, mint ő. Ám mikor látja, hogy fia rossz tanuló, öntudatlanul is saját életének kisszerűségét, kudarcát veszi észre gyermekében. Suhajdáné ezzel szemben kedves, „imádnivaló” jellem, aki úgy szereti fiát, ahogy van. Igazi anyát testesít meg. Jancsi alakja a gyermeki ártatlanságot, kiszolgáltatottságot képviseli, egy fiút, aki felnéz az apjára, de egyben fél is tőle.

Suhajda érzései a fia iránt ambivalensek: szereti a fiát, de egyben gyűlöli is. Mert az őt ért sérelmekért, kudarcokért a fia felemelkedése tudná kárpótolni. Mikor Jancsi nem tanul jól, és megbukik az iskolában, Suhajda még ezt az egy reményét is elveszti. Így Jancsi alkalmatlan apja életének beteljesítésére. Suhajdát rengeteg elfojtott agresszió feszíti. Valószínű, hogy ő ennek az agresszióknak nincs tudatában, mert ez a gyermeke iránti apai aggodás köntösében jelenik meg. Az agresszió a Freud által leírt ösztön-énből tör fel. Abból az ösztön-énből, amelyet Kosztolányi művészi fordításában ősvalaminek nevezett. Suhajda helyzetéről és az őt ért sérelmekről hallgat az elbeszélő, csak néhány utalásból következtethetünk rá.

A novellában az időviszonyok hangsúlyt kapnak, a mű utolsó mondata is az időre utal: „Még három se volt.” A szöveg elején található mondatból („Fél háromra járt.”) pedig megtudhatjuk, hogy a tragikus esemény kevesebb, mint fél óra alatt játszódott le.

A cselekmény színhelye egy harmadrendű balatoni fürdőhely, valahol a zalai parton, ahol szegény hivatalnokok nyaralnak. Már ez a helyszín is utalás Suhajda alacsony társadalmi helyzetére.

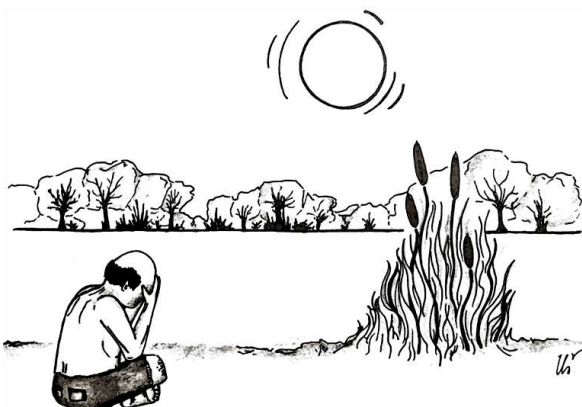
A műben található legfőbb költői kép a hasonlat, több példát is találhatunk rá a szövegben: „... óvatosan lopakodott melléje, mint a kutya...”, „Mint amikor éjjel fényképeznek és villanóport gyűjtanak, úgy izzott a balatoni fürdőhely a verőfényben”.

A novellában megfigyelhető költői eszközök az ellentét és a hangulatfestő szavak használata. A leginkább szembeütő ellentét az apa és az anya figurája között figyelhető meg: míg Suhajda hideg és tekintélyelvű, addig felesége meleg és engedékeny. A hangulatfestő szavak a közelgő tragédiát vetítik előre: „A víz... rejtelmes zúgással, háborogva csapódott össze fölötte.”

A műben találhatóunk szimbólumot is: az apának és Jancsinak ugyanolyan meggyszínű fürdőnadrágja van. Ez azt szimbolizálja, hogy az apa és a fia ugyanolyanok. A családi szocializáció során azt várjuk, hogy a fiú az apjával azonosul. Azonban itt éppen ez Suhajda tragédiája: nem szeretné, hogy fia olyan legyen, mint ő.

Az elbeszélésben az uralkodó motívum a fény. Már a mű eleje is a fény-motívummal kezdődik. A narrátor arra használja a fényt, hogy megvilágítsa azt a teret, amelyben a tragikus esemény be fog következni. Amikor Jancsi a vízbe fulladt, a Balaton ugyanúgy „tündöklött”, mint azelőtt. Mert az egyén tragédiája többnyire a saját elszigetelt élménye, amely a környezetet kevésbé befolyásolja. A novella végén, amikor az anya a partra tart és megérzi a bekövetkező tragédiát, hirtelen becsukja a napernyőjét, mielőtt szaladni kezd. Így hirtelen exponálttá válik, belép a tragédia terébe. A fény-motívum Jancsi halálának bizonyosságával zárul: „szembogarának fényérzékenysége megszűnt”.

Az ábrázolt tragédia nem hirtelen, váratlanul bekövetkező baleset, bár baleset; hanem egy régóta készülődő esemény. Az apán egyre jobban elhatalmasodó tudattalan agresszió következménye. Ezt az anya is sejtette, bár szintén tudattalanul, mert a partra tartva hirtelen megvilágosodott, tudta, hogy bekövetkezett a legrosszabb: „gondolatának fonala... összegomolygott”. Suhajdát pedig szíven ütötte az érzés, hogy fiának elvesztése sokkal nagyobb tragédia, mint a fiával kapcsolatos reményeinek elvesztése.

Felhasznált irodalom: Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 11. és Sigmund Freud: Az ősvalami és az én (Hatágú Síp-alapítvány, Budapest, 1991)

Sandrik Helga:

Közel... közel...

Kifogástalan kirakat,
Leporolandó érzelmek,
Gondosan megformált látszat,
Üres kamrájú szívügyek.

Sokat jelentő, keveset mondó,
Gépiesen ismétlődő szavak.
Vagyon függvényében változó
Belső értékek árfolyama.

Szabályozott szabadság
Egy rendszertelen rendszerben,
Az álarcos igazság
Kifordított jel(lem)mezben.

Ízléstől szenvedett pofonok
És pofonok formálta izlés.
A soha be nem töltött hézagok
Vagy a mindent jelentő semmisség?

Felöklendezett kudarcok,
Ismételten lenyelt hibák,
Lassan elpárolgó álmok
És lecsapódó valóság.

Bellér Roland:

Esteli mosdás

Fenn a hold. Ég a lámpa.
Mint köd, csend szállt a tájra.

Fogaskerek kattog odabenn,
tükröből rám néz egy idegen.
Vonásait már jól ismerem,
mégsem tudom, ki az. Istenem!

Elhal a gép zúgása.
Hold fenn. Nem ég a lámpa.

Kovács Kincső:

Szeretnék egyszer...

...nyári szellőben madárként szállni.
...csobogó folyóban hídként állni.
...égboltot lesve csillagot várni.
...minden gondolatot kitalálni.

...szárnyalni szabadon, mint egy lepke.
...hajót vezetni vitorlát fedve.
...fényes Tejútot túrázni este.
...minden csodát nézni csendben lesve.

...kolibriként lebegni az égen.
...helyet keresni elhagyott stégen.
...vágatni egyszer Göncölszekéréen.
...minden titkot rejteni az éjben.

...megérkezni egy ragyogó rétre.
...vízcseppként hullni száraz levélre.
...zászlóként vinni jó hírt egy térre.
Szeretnék részként gondolni az egészre.

Bohr Ágnes:

Életút

Nem maradhatok már sokáig veled,
Egy emberöltőt: csak ennyit ígérhetek.
Járom az utamat, s kövek a társaim,
Hagyom magam, és az idő visz szárnyain.

Messze tőlem a harangok konganak:
Üres szívemben halkán visszhangzanak.
Járom az utamat, és keresem magam:
Az én régi álmaimmal takarod magad.

Távol vagyok tőled, mégis követlek,
Felejtenelek, de mégis szeretlek.
A forró sivatagban vízre szomjazom,
A jeges éjben mégis rólad álmodom.

Félúton vagyok már, de visszafordulok.
Sietnék vissza én, de folyton elbukok.
Fülem mellett vígan kacagnak a szelek:
Olyanok mind, mint koporsómba vert szegek.

Hiába igyekszem hozzád, az idő telik,
Visszaértem én, de te már nem vagy itt.
Őszülő fejemmel a távolba nézek,
Onnan hívnak újra a régi vének.

Botra támaszkodva új útra indulok,
Mosolyogva nézek föl rád; az időm már elfogyott. Kitárod a karod felém, de
nem érlek el,
Hosszú kóborlásom után még maradnom kell.

Papp Liliána:

Az én mesém

„Az én mesém az a mi mesénk is. A mi mesénk a te meséd, a te meséd meg egy nagy hazugság. De ha a tied a mienk, és a mienk az enyém, akkor én is hazug vagyok. És veled együtt hazudok én is, de büszke vagyok rá, mert legalább az ellentétét hazudom mint te. Olyankor is ellentmondok, ha azzal csak magamnak ártok, és akkor is hazudok veled, ha az igazság egy könnyebb út lenne.

Kiskoromban minden mesét azzal fejeztek be tanulságként, hogy az igazság a legrövidebb út, és hogy a hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát. De mondd, láttál te már sánta kutyát az életéért futni? Mert én garantálom, hogy úgysem érnéd utol. Azt pedig mindig elfelejtették hozzátenni a meséhez, hogy az igazság a legrövidebb út, de mégis mihez? A bukáshoz, a sikertelenséghez, hogy rögtön és azonnal megbélyegezzenek, hogy a különbséget degeneráltságnak véljétek? És igen, a hazugság egy felfújó lufi, ami bármikor kidurranhat, de mit tegyek, ha egyszer ez a lufi annyira édes?

Mert ez a hazugság ott van mindannyiunk életében; köztünk van az ágyban, a buszon, két bevásárlás között, a bevásárló listánkra írt sorok között. És mi hazudunk reggel, délben, este. Mi hazudunk akkor is, ha nincs mit. Azt hazudjuk, hogy minden rendben, hogy nem vagyunk függők, hogy bent is van elég friss levegőnk. Azt hazudjuk, hogy nem érdekel, hogy nem tudnak ránk hatni, de közben minden lépésünket a megfelelési kényszer irányítja.

Te azt hazudod, hogy bírod a piát, én meg azt, hogy nem. Te azt hazudod, hogy nem érdekel, én meg azt, hogy de. Te azt hazudod, hogy voltál már mással, én meg azt, hogy nem, és mindeközben csak azért hazudjuk egymás ellentétét, hogy felhívjuk magunkra a figyelmet.

Addig gyözködjük magunkat, hogy már az önbizalomhiányunkat is menőnek tartjuk, és oltárként tiszteljük azt a zátonyt, amire felfutott az életünk. Saját magunk rajzoljuk kör alakúra a komfort zónánkat, majd tuszkolunk bele szögletes dolgokat, amik kiszúrják az oldalát. A cigarettát fordítva gyújtjuk meg, leégetni is csak a kezünket sikerül. És a nekünk tartott görbe tükröt is egyenesre vasalnánk, amennyiben nem felejteneink a kezünket a tükör és a vasaló között. De legalább büszkék vagyunk rá, és folyamatosan hajtogatjuk, hogy minket ez nem érdekel. Mert minket ez tényleg nem érdekel.”

CHRISTOPH BEEH KOMMT AUS DEUTSCHLAND, LEBT ABER SEIT EINIGER ZEIT IN SZEGED, UND IST REGELMÄSSIG BEI UNS IM RADNÓTI GYMNASIUM ZU BESUCH. GERGŐ BITAY HAT IHM EIN PAAR FRAGEN GESTELLT.

Gergő Bitay: Sie sind schon seit mehr als zwei Jahren hier. Was machen Sie in Szeged?

Christoph Beeh: Ich habe 2013 die Universität beendet, und habe danach zwei Jahre lang als Dozent in Integrationskursen gearbeitet, und in Kursen für Deutsch als Fremdsprache (DaF) und Deutsch als Zweitsprache

(DaZ). Ich bin seit 2015, seit dem Wintersemester hier in Szeged als fremdsprachlicher Lektor. Das ist eine Stelle am Lehrstuhl für Germanistische Linguistik, am Institut für Germanistik an der Philosophischen Fakultät der Universität Szeged.

G: Was war für Sie die größte Überraschung hier in Ungarn?

C: Die größte Überraschung war für mich, wie ruhig und geduldig die Leute sind.

G: Ruhig? Wirklich?

C: Ich kann dafür ein Beispiel geben. Z.B. habe ich nicht damit gerechnet, dass die Autofahrer hier in Szeged so rücksichtsvoll fahren. Das ist, glaube ich, in Budapest nicht mehr der Fall. Budapest als Millionenstadt und Hauptstadt – da ist sehr viel los. Hier in Szeged, wenn man da am Straßenrand steht, dann halten die Autos sehr schön automatisch für einen an, damit man übergehen kann. Das habe ich nirgendswo so erlebt.

G: Das ist also sehr positiv. Wie gefällt Ihnen Szeged sonst?

C: Szeged gefällt mir sehr gut. Ich hätte das ehrlich gesagt nicht gedacht, weil Szeged im Vergleich keine Großstadt ist. Ich wollte eigentlich mein Leben immer in einer Großstadt verbringen, habe sogar mehrere Jahre in Berlin und Istanbul gelebt. Seitdem ich hier bin, fühle ich mich hier aber sehr-sehr wohl. Szeged hat sowohl etwas Städtisches, etwas sehr Urbanes, aber es ist auch ruhig. Man kann schnell aus diesem Stadtstress oder so rauskommen. Ja, ich fühle mich sehr wohl in Szeged. Es hat genau die richtige Größe.

G: Haben Sie Tipps für Deutschlerner?

C: Ja, im Prinzip so, wie ich Ungarisch lerne: Die Tipps, die ich meinen Studierenden gebe, versuche ich nämlich selbst auch umzusetzen. Wichtig ist erstens, dass man sich für die Sprache begeistern kann, warum auch immer, und für was auch immer man sich begeistern kann. Ob das die Grammatik ist, ob das der Klang der Sprache ist, ob das irgendwas an der Kultur ist, oder eine Landschaft in dem Land, irgendwas muss man finden, wo man sagt, deswegen lohnt es sich für mich, die Sprache zu lernen. Man muss die Sprache irgendwie mögen und fasziniert sein. Und dann sollte man wirklich jeden Tag etwas tun.

G: Das stimmt. Manchmal lese und höre ich Nachrichten auf Deutsch, und ich mag Rammstein, also höre ich auch deutsche Musik.

C: Ja, genau. Mit Musik kann man auch ganz gut lernen. Man kann mitsingen, und man kann auch die Musik im Hintergrund laufen lassen.

G: Viele Menschen lernen mit Musik, wie zum Beispiel Mozart...

C: Mozart oder Rammstein.

G: Ja-ja! Vielen Dank für das Interview!

CHRISTOPH BEEH LEKTOR NÉMETORSZÁGBÓL SZÁRMAZIK, DE MÁR EGY IDEJE SZEGEDEN ÉL, ÉS RENDSZERESEN LÁTOGAT EL HOZZÁNK, A RADNÓTI GIMNÁZIUMBA. BITAY GERGŐ TETT FEL NEKI NÉHÁNY KÉRDÉST.

Bitay Gergő: Már több mint két éve Szegeden él. Mivel foglalkozik itt?

Christoph Beeh: 2013-ban diplomáztam, és utána két évig integrációs tanfolyamokon, valamint német mint idegen, ill. második nyelv-tanfolyamokon dolgoztam oktatóként. A 2015/16-os tanév őszi félévé óta vagyok itt, Szegeden idegennyelvi lektor. Ez az állás a Német Nyelvészeti Tanszékhez tartozik, a Germán Filológiai Intézetben, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán.

G: Mi volt az Ön számára a legnagyobb meglepetés itt, Magyarországon?

C: A legnagyobb meglepetés az volt, hogy milyen nyugodtak és türelmesek az emberek.

G: Nyugodtak? Tényleg?

C: Hadd mondjak egy példát. Például nem számítottam arra, hogy az autóvezetők itt, Szegeden ennyire figyelmesen vezetnek. Úgy gondolom, Budapesten már nem ez a helyzet. Budapesten – mint milliós nagyvárosban és fővárosban – intenzíven zajlik az élet. Itt, Szegeden, ha egy ember az úttest szélén áll, akkor szépen automatikusan megállnak az autók, hogy az illető át tudjon menni. Ezt eddig sehol máshol nem tapasztaltam.

G: Ez akkor nagyon pozitív. Egyébként hogy tetszik Önnek Szeged?

C: Szeged nagyon tetszik nekem. Őszintén szólva nem gondoltam volna, mert Szeged relatíve nem számít nagyvárosnak. Igazából mindig is nagyvárosban akartam élni; évekig laktam Berlinben és Isztambulban is. Amióta azonban itt vagyok, nagyon jól érzem magam. Szegedben van valami városias, valami urbánus, de ugyanakkor csöndes is. Nagyon hamar kijut az ember a város zajából. Igen, nagyon jól érzem magam Szegeden. Pont megfelelő a mérete.

G: Vannak tippjei a német nyelvet tanuló diákok számára?

C: Igen, alapvetően ahogy én tanulok magyarul – a tippeteket ugyanis, amiket a hallgatóimnak adok, igyekszem magam is alkalmazni. Először is fontos, hogy tudjuk magunkat lelkesíteni a nyelv iránt. Akármiért is lelkesedünk. legyen az a nyelvtan, a nyelv hangzása, valami a kultúrában, vagy egy táj az adott országban – valamit találni kell, amire azt mondjuk, ezért megéri megtanulni ezt a nyelvet. Valamiképpen szeretni kell a nyelvet, és lenyűgözve lenni általa. Aztán pedig igazán minden nap csinálni valamit.

G: Így igaz. Néha én is olvasok és hallgatok híreket németül, és szeretem a Rammstein-t, tehát német zenét is hallgatok.

C: Pontosan. Zenével is nagyon jól lehet tanulni. Lehet énekelni, vagy akár csak a háttérben hallgatni a zenét.

G: Sokaknak segít a tanulásban a zene, például Mozart.

C: Mozart vagy a Rammstein.

G: Igen, igen. Köszönöm az interjút!

Kikkel beszélgetnek angol nyelvi órákon a 9.D osztály diákjai?

The good people of 9.D took part in a project with elderly Americans and Canadians. They videochatted with them, getting to know their personalities, interests, stories and everyday lives. Here are a bunch of reports that show how they feel about the project afterwards.

I think talking to these elderly people was a lot of fun, the lady I talked to was really nice. She talked a lot about her family and her hobbies. She even counted to ten in Hungarian! It was an interesting experience and afterwards I was happy because I could understand everything she said. I think she enjoyed our conversation as well.

Fmesze Zsarnai

In my opinion talking to elderly people is a really exciting and useful project. We had a chance to get to know a foreigner and at the same time we could learn about some interesting things. While we were talking to these elderly people we learned some new English expressions and that is very important. On the other hand, these people had someone to talk to and during the chat they didn't feel alone because they had company. I find this project really good and it is a very good memory.

Hanna Tóth

This project gave me a lot of opportunities. I had the chance to talk to a person who had a lot of experience in life, she has been to many parts of the world, and told me a lot of things about her life. She is a very positive personality, kind, friendly, and pretty talkative, so I enjoyed talking to her so much! The lady could get to know us, she could be part of a youth project, and she could get to know what our goals and plans are. Personally, I'm a sociable person, and this project gave me more confidence in talking to a native speaker. It put my skills to the test, but it was also some great practice, and it helped me to pay attention to another person. I think it is a very important part in human relations to listen to and understand the other person, no matter how different they are from us concerning their age or their cultural background.

Anasztázia Vajda

About the elderlies project, I would say it was a good experience, because it was not just good for improving our English skills, but we could also take a glimpse into an entirely different culture. I felt a bit strange while talking to him at first, but then it all went smoothly. One really strange and funny moment in our conversation was when he told me a story about him trying to pull a shrub out of his own garden, and one of his neighbours told him that he would call the police if he wouldn't stop. It was lots of fun!

Gergő Vass

I think talking to elderly Americans was really useful for us, it helped to improve our English. The old lady who I videochatted with was also very kind and easy to talk to, so for me it was an awesome experience. It was also good that through this I was able to get to know another culture and lifestyle. My partner had some Hungarian background, so it was also fun to discuss her time here in Hungary when she visited her relatives here. I hope this conversation was also beneficial for her, at least she could learn a bit about how I live as a teen and a student in Hungary.

Dóra Nemes

I think that was very interesting because I met a new person. I did not know what to expect. Before I was a little nervous but I should not have. I could practice English. It was a good experience for everyone.

Izabella Patyi

LÉPJÜNK EGYSZERRE!

Kedves Tanárok és Diákok!

A rendszeresen megrendezett diáktáncház ismertetésének, bemutatásának céljából a résztvevők és érdeklődők segítségével összegyűjtenénk, kinek mit jelentenek a táncos délutánok. Ennek eredményeképp betekintést nyerhetnének a programsorozatba azok is, akiknek ez a világ még bejáratlan területet jelent.

Megismerhetnének egymás véleményét is, ezzel szélesítve a látókörünket. Követlenül, szabad asszociáció formájában szeretnénk megvalósítani ezt az ötletet. Ki miért szereti ezeket a diáktáncházas délutánokat? Mi jut eszébe először, ha a táncházra gondol? Ezekre a kérdésekre sokféle válasz létezik, elegendő csupán egy-egy szóval válaszolni rájuk. Köszönjük Mindenkinek, aki nyitott szívvel megosztja velünk a véleményét!

Baranyi Fanni (Radnóti 11.T):

„Én, személy szerint, az e héten megrendezett radnóti táncházon voltam legelőször. Nem gondoltam volna, hogy így meg tudja mozgatni a közösséget, de örömmel láttam, hogy a legtöbb embernek fülig érő mosoly volt az arcán, miközben próbálta a maga módján elsajátítani a lépéseket. Összességében nagyon jól éreztem magam, és úgy gondolom, hogy ezeknek az eseményeknek kiváló közösségépítő erejük van.”

Fabulya Andrea tanárnő:

„Nekem a TÁNCHÁZ: öröm, felszabadultság, közösség. Nekem a TÁNCHÁZ mozgás, ritmus. Hagyomány. Őserő. Összetartozás. Méltóság. Nekem a TÁNCHÁZ: ünnep.”

Tóth Anita (Vasvári 9.C):

„Nekem a táncház mindenképp a közösséget, a közös kikapcsolódást, örömet, ismerkedést jelenti a velem hasonló zenei beállítottságú emberekkel.”

Reméljük, egyre több visszajelzés érkezik majd a diáktáncházban szerzett tapasztalatokkal kapcsolatban! Minden nyitott szívű érdeklődőt sok szeretettel várunk a dallamos, jó hangulatú délutánokra. Az eseményekről a **Diáktáncház** nevű facebook-os csoportban, illetve az **események előtt az Osztályfőnököktől és az iskolában kirakott plakátokról lehet tájékozódni!**

Reméljük, egyre több láb járja majd együtt a táncot! (KK)

ÁTADTUK! GRATULÁLUNK!

Átadtuk az őszi és a téli számokban megjelent rejtvények, pályázatok megfejtőinek járó ajándék mozi-kuponokat. Mindenkinek szeretettel gratulálunk az ügyes megoldásokért! (GYH)

